

HAMİLELİKTE SİGARANIN ZARARLARI

Doç.Dr.Alparslan ÖZYAZICI*

Her anne adayı, doğacak bebeğinin şüphesiz sıhatli olmasını ister. Doğan bebeklerin kusurlu olması, anne ve babayı son derece üzer. Başka faktörlerin yanısıra çocuğun sakat doğmasında belli bir ölçüde annenin de rolü vardır. Çünkü doğumdan önceki 40 haftalık devrede, anne ve bebek birbirinin ayrılmaz iki parçasıdır. İşte bu esnada annenin kullandığı ilâçlar, alkol, sigara, röntgen ışınlarına maruz kalması vs. gibi faktörler, doğmamış bebeğe zarar verebilmektedir. Bu yazıda, çok yaygın olarak kullanılan ve oldukça zararlı risk faktörlerinden biri olan sigarayı anlatmaya çalışacağız.

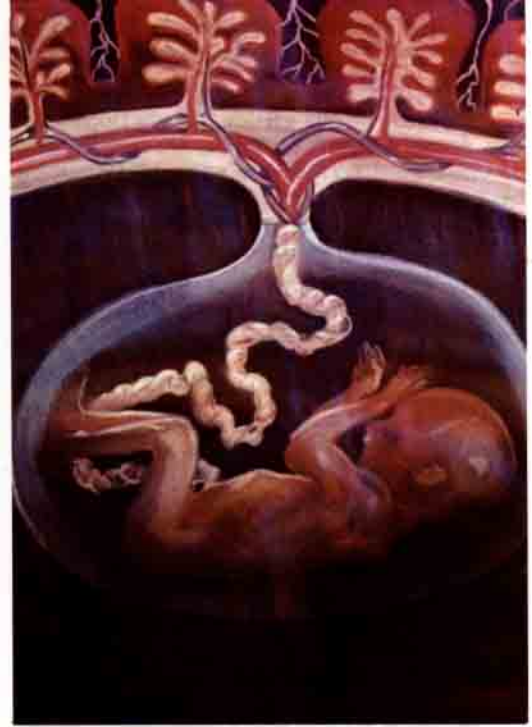
Bebeği Tehdit Eden Maddeler

Bugün sigara dumanı içerisinde 4000 civarında farklı maddenin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu maddelerin hiç birinin insan bedenine yararı olmadığı gibi hepsi zararlıdır. Bunların en zararlıları nikotin, zift (katran) ve karbonmonoksit gibi maddelerdir.

Doğmamış bebek, annesinin kanı ile beslenir; büyür ve gelişir. Bu gelişmesi sırasında bebeğin beslenmesi için, aracı olan organ plasenta(eş)'dir. Sigara dumanındaki nikotin, karbonmonoksit, katran ve daha birçok maddeler plasenta vasıtasıyla bebeğe geçmekte ve büyüklerde göstermiş oldukları zararlı tesirlerin daha fazlasını, henüz organları yeni yeni gelişmekte olan bu narin bebek üzerinde göstermektedirler. Meselâ her sigaradan sonra, doğmamış bebeğin kalp atışı, dakikada 20-40 defa daha fazla atar ve bu, 20 dakika kadar devam eder. Şüphesiz bu hal bebeğin kalbini yormakta ve bebeğe zarar vermektedir.

Genellikle nikotinin, normal şahısta olduğu gibi, doğmamış bebekte de damarları büzdüğü (vazokonstriksiyon) ve sonuçta da bebeğin kanla taşınan oksijeni, normal ihtiyacının altındaki bir seviyede aldığı (hipoksi) ortaya çıkmıştır.

Sigarada mevcut karbonmonoksidin bebeğe geçmesi sonucu, bebek kanında oksijenin yerine hemoglobinle (oksijeni taşımakla vazifeli, kanda alyuvarlarda yer alan ve yapısında demir bulunan madde) birleşip karbosihemoglobin meydana getirerek, oksijensizliğe sebep olduğu ispatlanmıştır. Bundan başka, hem karbosihemoglobinin, hem nikotin, bebek için hayati önemi olan plasenta(eş)'daki gaz alış-

Henüz dünyaya gelmemiş bebek, annenin hamilelik sırasında kullandığı sigaradan adeta belli bir ölçüde nasiplenmektedir(!). Anne farkında olmadan oksijensiz bıraktığı bebeğinin adeta boğazını sıkmaktadır.

verişini bozmaktadır. Plasentadaki bu fonksiyon bozukluğu da yine bebeğin az oksijen almasına neden olmaktadır. Sonuçta ne olacaktır? Şüphesiz ihtiyacı olan oksijeni az miktarda bulabilen bebek, normale göre az gelişecek, zayıf ve çelimsiz bir bebek olarak dünyaya gelecektir.

Zayıf ve Cılız Doğan Bebekler

Son 30 senede yapılmış olan yüzlerce araştırmanın vardığı ortak sonuç şudur: Hamilelik sırasında sigara içen annelerin bebekleri, sigara içmeyen annelerin bebeklerine göre, 200-250 gr daha hafif doğmaktadır.

Sigara içilmesi ile doğuştan ileri gelen bebek kusurları arasındaki ilişkiyi araştıran bazı geniş çalışmalar, sigara içmenin doğuştan ileri gelen kusurları artırdığını göstermiştir. Bebeğin özürülü doğma riski, günde 10'dan fazla sigara içenlerde % 10 iken, günde 30'dan fazla sigara içenlerde bu oran % 90'dır.

Erken Doğan Bebekler

En son ABD'de Kuzey Kaliforniya'da 30.000 hamile bayan arasında yapılmış olan bir çalışmada, sigaranın hamilelik müddeti üzerine olan tesiri incelenmiş, sonuçta günde ortalama bir paket sigara içen bayanlarda 8 ve 9. aylarda görülen erken doğum oranı % 20'den fazla görülmüştür. Sekiz aylıktan daha

* Hacettepe Ün. Tıp Fak. Öğretim Üyesi.

önce düşük yapmış olan bayanların % 60'ının ise günde bir paket veya daha fazla sigara içtiği tespit edilmiştir.

Ülkemizde de son yıllarda, Ankara Doğumevi'nde, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yeni doğmuş bebeklerde sigaranın olumsuz etkileri konusunda yapılmış olan çalışmalarda da, yukarıda belirttiğimiz sonuçları doğrulayan benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Hamilelikte Sigara Kullanma ve Erken Doğum Oranı

	Hiç içmeyen	Günde bir paketten az içen	Günde bir paketten çok içen
Erken Doğum Nispeti (37 haftalıktan önce)	% 6,8	% 8,4	% 8,4
Çok Erken Doğum Yüzdesi (33 haftalıktan önce)	% 1,6	% 2,1	% 2,4

Tabloda görüldüğü gibi sigara içme sayısı arttıkça erken doğum oranı da artmaktadır.

Ölü Doğum

Hamilelikte annenin sigara kullanmasının en ağır zararı, sigaranın zehir gibi tesir edip, bebekte ölüme yol açmasıdır. Meselâ 37.000 hamile kadın üzerinde yapılmış olan bir çalışmanın sonuçları gerçekten ürkütücüdür. Hamileliğin dördüncü ayından itibaren, her gün devamlı olarak yarım paket veya daha fazla miktarda sigara içen annelerin bebeklerinde, doğum esnasında ölüm oranında normal hamilelere göre % 30'luk bir artış görülmüştür. Gene hamile bayanların sigara içmesi sonucunda, her yıl Amerika Birleşik Devletleri'nde 14.000 civarında ölü doğum meydana gelmektedir.

Herhalde hiçbir anne, bile bile bebeğini öldürmek istemez. O halde bilhassa hamile olan bayanlar, bu gerçekler karşısında sigara içerken düşünmeli, hem de yeterince düşündükten sonra sigarasını yakıp yakmamaya karar vermelidir. Çünkü içtiği sigarayı sadece kendisi değil, adeta bebeği ile birlikte içmektedir.

Tehlikeli ve Riskli Hamilelik

Hamilelikte annenin sigara kullanması, nasıl bebek için ölüme kadar varan kötü sonuçlara yol açabiliyorsa, aynı oranda hamile anne için de problemlere sebep olabilmektedir. Bunlardan, istenmeyen kanamalar ve plasenta ile alâkalı komplikasyonlar sayılabilir. Sigara içenlerde hamileliğin ileri safhalarında meydana gelen kanamalar, sigara içmeyenlere göre % 25-50 oranında daha yüksek bulunmuştur. Plasenta ile ilgili komplikasyonlar, günde 20 sigaradan az içenlerde, hiç içmeyenlere göre % 30 daha fazla, 20 sigaradan fazla içenlerde ise içmeyenlere göre % 85 daha fazla bulunmuştur. Ayrıca

Zayıf, cılız, hastalığa aday veya hastalıkla premature bebek. Annenin hamilelik sırasında sigara kullanmasının bebek üzerinde en açık etkisi, bebeğinin normalden 200-250 gr kadar düşük ağırlıkla dünyaya gelmesidir.

bu belirttiğimiz komplikasyonlar, anne açısından problemlere yol açtığı gibi, henüz dünyaya gelmemiş bebek için de büyük bir risk olmakta hatta ölü doğuma kadar varabilen kötü sonuçlara yol açabilmektedir.

Bebeğini Emziren Annelerin Durumu

Annenin bebeğini emzirdiği dönemde sigara kullanması halinde, sigaradaki nikotin vb. başka zararlı maddelerin anne sütüne geçtiği tespit edilmiştir. Bu zararlı maddelerin, anne sütüne geçme miktarı şüphesiz annenin içtiği sigara miktarıyla orantılı olarak artmaktadır. Süte karışmış olan nikotin anne sütü ile beslenen bebeğe geçer ve bebekte annenin içtiği sigara sayısına bağlı olarak, hafif veya ağır hastalıklara yol açar. Bu hal bebekte kusma, dalgınlık, kalbin hızlı atması, mide ve bağırsak bozuklukları ve kasılmalar şeklinde ortaya çıkar.

Bütün bunlardan başka, sigara içilen evdeki pis dumanlı havayı teneffüs eden bebeğin, normal, temiz bir evde büyüyen bebeklere göre hastalıklara yakalanma ihtimali daha fazladır. Yapı olarak hızla gelişen süt çocuğunun temiz havaya ve oksijene ihtiyacı vardır. İşte sigara ile havası kirlenilen bir odada büyüyen bebeklerde, başka rahatsızlıklar yanında, bilhassa solunum yolları hastalıklarının çok görüldüğü tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bilhassa hamilelikte kullanılırsa, sigaranın bebek üzerindeki zararlı tesirleri sadece bu kadarla kalmayacaktır. Gerek hamilelikten önce, gerek hamilelik esnasında, gerekse hamilelikten sonra, bebeğini emziren annelerde, sigara içmenin hem bebek için hem de anne için kesinlikle zararlı ve çocukluğun bütün devrelerine olumsuz yönde tesir eden, masum görünüşlü, cazip şekilde gösterilen bir zehir olduğu bilinmeli ve anne bilhassa hamilelikte sigara içerken bebeğini de zehirleyebileceğini unutmamalıdır. □